

Møtet i Det europeiske råd 27. til 28. juni 2013

Rapport fra nestleder Niels Engelschiøn, arbeids- og sosialråd Jacob Hanssen, finansråd Lars-Erik Østby og skatteråd Astrid Erlingsen ved EU-delegasjonen.

1. juli 2013

Det ble få overraskelser da det Det europeiske råd fra 27. til 28. juni møttes for fjerde og siste gang under det irske formannskapet. Det viktigste resultatet var allerede tatt ut gjennom enigheten i ECOFIN natt til torsdag om krisehåndtering for banksektoren (blant annet «bank resolution») og enigheten på formiddagen samme dag om EUs langtidsbudsjett (Multiannual Financial Framework, MFF). Mange av tiltakene som omtales i konklusjonene er avhengige av budsjettmidler, og dermed var enigheten om MFF i forkant av møtet viktig.

Tiltak mot arbeidsledighet

Ungdomsledighet sto i fokus under møtet, og minst 8 milliarder euro settes av til det nye «Youth Employment Initiative», avhengig av marginene man kan finne innenfor MFF. Uansett skal seks milliarder euro brukes de første to årene av budsjettperioden. Regioner med mer enn 25 prosents ungdomsledighet skal prioriteres. Spania, Italia og Storbritannia vil kunne bli de største mottakerne.

I [konklusjonene](#) fra møtet vises det til at mange arbeidsmarkedstiltak er gjennomført i medlemslandene, men at mer må gjøres. Det gjøres klart at hovedansvaret for sysselsettingsspørsmålet ligger hos medlemslandene selv. Noen av tiltakene som skisseres i konklusjonene tar opp igjen elementer i de landspesifikke anbefalingene fra Europakommisjonen, blant annet behovet for å senke beskatningen på arbeid ved å skifte fra skatt på arbeid til skatt på andre grunnlag, slik at kostnadene til blant annet lønn og arbeidsgiveravgift senkes. Dette er et problem i en rekke land.

Vil ha sysselsettingsgaranti for ungdom

Et av tiltakene er ungdomsgarantien, som innebærer at ungdom under 25 år innen fire måneder etter endt skolegang eller etter å ha blitt arbeidsledig skal motta et tilbud om sysselsetting, fortsatt utdanning eller lærlingplass. Dessuten ønsker Det europeiske råd at Det europeiske sosialforndet ESF skal benyttes til jobbskaping for ungdom. Det europeiske råd ønsker dessuten å øke ungdomsmobiliteten gjennom «Din første EURES-jobb»-programmet. I tillegg ønsker Det europeiske råd å lansere høykvalitets lærlingplasser og yrkesopplæring gjennom arbeid med Den europeiske alliansen for lærlingplasser, som skal lanseres i juli.

Det understrekes i konklusjonene fra møtet at partene i arbeidslivet må involveres i disse initiativene, og arbeidslivets parter ble for første gang invitert til møtet i Det europeiske råd, hvor de deltok under drøftingene om ungdomsledighet.

Vil opprette Single Resolution Mechanism

Det pekes i konklusjonene på at på kort sikt er fullføring av bankunionen det viktigste, herunder også kapitalkravene for sektoren som nå er vedtatt og muligheten for direkte bidrag til rekapitalisering av banker fra European Stability Mechanism (ESM) (jamfør enighet i Eurogruppen på deres møte 20. juni om overordnede retningslinjer for dette). I konklusjonene fra møtet i Det europeiske råd legges det i denne forbindelse også vekt på nødvendigheten av å etablere en Single Resolution Mechanism (SRM), parallelt med sentralbankens rolle som enhetlig tilsynsmyndighet for banker i eurosonen (Single Supervisory Mechanism, SSM). Det europeiske råd ser fram til Europakommisjonens kommende forslag om dette.

Som de neste stegene i den ytterligere integreringen i ØMU gjentas det kommende forslaget fra Europakommisjonen om forhåndskoordinerings av større økonomiske reformer i landene, samt kontrakter mellom enkeltlandene og EU sentralt, eventuelt kombinert med en form for finansiell støtte (solidarity mechanism). I tillegg vektlegges behovet for å styrke den sosiale dimensjonen i ØMU, og herunder bedre overvåkingen av sosiale forhold og utviklingen i arbeidsmarkedene. Alt dette er forslag som er varslet tidligere. Det europeiske råd sier nå at en skal komme nærmere tilbake til dette i møtet i oktober.

Finansieringstilgang for små og mellomstore bedrifter

Den europeiske investeringsbanken får en sentral rolle med å skaffe finansieringstilgang for små og mellomstore bedrifter (SMB), sammen med midler fra EUs budsjett. Det legges opp til lansering av en investeringsplan for Europa, der hovedvekten ligger på små og mellomstore bedrifter og herunder tiltak for å støtte finansieringen av disse. Europakommisjonen og Den europeiske investeringsbank (EIB) har i denne forbindelse utarbeidet en felles rapport om finansiering av økonomien.

I konklusjonene fra møtet i Det europeiske råd pekes det på at EIB må øke utlåningen ved å bruke fullt ut de mulighetene som den gjennomførte kapitaløkningen på ti milliarder euro gir. EIB oppfordres til å øke sine utlån i EU med 50 prosent innen 2015. Det pekes også på økt bruk av felles låneinstrumenter mellom Europakommisjonen og EIB som kan tiltrekke privat kapital til investeringer i SMB-er gjennom en viss risikoavlastning. Kriteriene for dette skal spesifiseres med tanke på at relevante instrumenter kan gjøres operative fra 2014. Det pekes videre på utvidelse av mandatet for European Investment Fund (EIF) og styrket samarbeid og fellesfinansiering mellom nasjonale utviklingsbanker og EIB.

Det vises til at både berørte EU-institusjoner og medlemslandene må øke tempoet i implementeringen av vekst- og sysselsettingspakten (Compact for Growth and Jobs) som Det europeiske råd ble enig om i juni 2012. Gjennom pakten fikk EIB en sentral rolle i en del av tiltakene som skal gjennomføres, og fikk tilført ti milliarder euro ekstra for å øke utlånet.

Ønsker rapport om tjenstedirektivet

[Tjenstedirektivet](#) ble tatt opp under møtet, og Det europeiske råd anmoder Europakommisjonen om å fremme en rapport om landenes gjennomføring av direktivet. Europakommisjonen vil også fremme et detaljert arbeidsprogram for å redusere byrdene ved indre markedslovgivning.

I hovedsak bifalles de land-spesifikke anbefalingene under europeisk semester, men noen land var ikke tilfreds med alle av Europakommisjonens anbefalinger. Ros ble gitt til de landene hvor underskuddsproseduren ikke forlenges, samt til de landene som forventes å nå budsjettmålene.

Vil forhandle med Serbia

Det europeiske råd bifaller åpning av forhandlinger med Serbia om EU-medlemskap, senest i januar 2014. Forhandlingsmandatet for en stabiliserings- og assosieringsavtale med Kosovo ble også vedtatt. President Herman Van Rompuy i Det europeiske råd reiste allerede 1. juli til Beograd og Pristina for å drøfte veien videre, og ikke minst vise at EU ønsker å bidra til en positiv prosess.

Det europeiske råd ba Europaparlamentet og Rådet for den europeiske union se på hvilke muligheter som ligger innenfor langtidsbudsjettet for å bistå i Kypros' økonomiske situasjon.

Det europeiske råd uttrykte også støtte til de flomrammede i Sentral-Europa etter flommene i juni. Europakommisjonen bes om å reagere raskt og konstruktivt på anmodninger fra berørte medlemsland og regioner.

Langtidsbudsjettet påvirket toppmøtet

Flere punkter hvor det var oppnådd enighet ble møtt velkommen på Det europeiske råd. Forskningsprogrammet Horisont 2020, utdanningsprogrammet Erasmus+ (som har endret navn fra Erasmus for All, etter Europaparlamentets insistering) og SMB-programmet [COSME](#) fremheves særlig som viktige bidrag til vekst og sysselsetting.

I tillegg ble det uttrykt tilfredshet om EUs langtidsbudsjett for perioden 2014 til 2020. MFF var ikke en del av agendaen for møtet i Det europeiske råd, og ble i liten grad diskutert av stats- og regjeringssjefene, men at det var oppnådd enighet om MFF bidro til at det ble et relativt ukontroversielt, men ikke uviktig, toppmøte.

Enigheten mellom det irske formannskapet, Europaparlamentets president Martin Schultz og president José Manuel Barroso i Europakommisjonen kom etter langvarige og harde trilogforhandlinger. Det at man drøftet MFF rett i forkant av toppmøtet og rett før avslutningen av det irske formannskapet ga et klart press på alle parter for å finne en løsning.

Det er ikke fremlagt noen detaljert redegjørelse for implikasjonene for de ulike postene ennå, men generelt innebærer kompromisset en større grad av budsjettfleksibilitet. Europaparlamentet har kjempet for en slik fleksibilitet for å få mest mulig ut av totalrammen.

I korte trekk innebærer den økte fleksibiliteten at man åpner for flytting av øremerkede, ubrukte midler over til andre poster og budsjettperioder. Tidligere har eventuelle ubenyttede midler blitt tilbakeført medlemsstatene. Det er også forutsatt at man for enkelte budsjettposter kan forskuttere større utbetalinger enn det en rent lineær fordeling av midlene over syv år skulle tilsi. Dette gjelder blant annet på områdene ungdomsledighet og forskning. Slik flytting av tildelte midler over poster og budsjettperioder må imidlertid ikke overstige visse nærmere spesifiserte beløpstak.

Ønsker midtveisrevisjon av budsjettet

Europaparlamentet har også fått gjennomslag for at det skal foretas en midtveisrevisjon av budsjettet for å vurdere om det på bakgrunn av den økonomiske utviklingen er behov for å justere bevilgningene. Videre er det oppnådd politisk enighet om å intensivere arbeidet med å øke EUs såkalte egne ressurser («own resources») i budsjettet. En slik økning i EUs egne inntekter vil gjøre EU-budsjettet mindre avhengig av bevilgninger fra de nasjonale budsjettene.

Det er også enighet om å dekke inn 7,3 milliarder euro av underskuddet fra 2013-budsjettet (den formelle beslutningen treffes trolig på ECOFIN 9. juli). Spørsmålet om inndekning av det resterende underskuddet på 3,9 milliarder euro synes imidlertid ikke å være avklart. Dette vil vurderes til høsten. For langtidsbudsjettet som skal gjelde fra 2021, endres perioden fra syv til fem år.

Neste skritt er at Europaparlamentet i plenum stemmer over budsjettet. Formodentlig vil dette skje i Strasbourg 3. juli, men den rettslig bindende vedtakelsen vil ikke finne sted før i september eller oktober. Også Rådet skal vedta budsjettet formelt.